

Annemari Ahoste

ARVIO:

Schleser, Max; Berry Marsha (Ed.by)
Mobile Story Making in an Age of Smartphones,
Palgrave MacMillan, 2018.

Älypuhelinien luovia mahdollisuuksia tarkastelevan artikkelikokoelman kirjoittajat käsittelevät mobiilimedian käyttöä tiedotusvälineiden, taiteiden ja suunnittelun piirissä. He siis pyrkivät hahmottamaan älypuhelinien aikakautta taiteen ja luovuuden kannalta.

Mobile Story Making in an Age of Smartphones jakaa aiheen kolmeen alueeseen: tarinankerrontaan, ja muunnetun tilan käytön sekä kulttuurisen muutoksen kannalta. Kokonaisuudessaan kirja käsittelee henkilökohtaisten näyttöpäätteen mediaa, jossa näkyy median, taiteen ja suunnittelun murros sekä sosiaalisen- ja verkkomedian leviämisen vaikutukset.

Teos on jatkoa vuonna 2016 ilmestyneelle *Creative Mobile Making in an Age of Smartphones* -artikkelikokoelmalle. Johdanto onkin nimetty tämän mukaan *Creative Mobile Making II – Making a difference*. Max Schleser ja Marsha Berry käsittelevät johdannossa sitä, kuinka vuorovaikutteisuus, sosiaalinen media ja verkkotietovälineet ovat muuttaneet nykyajan mediaa. Erityinen huomio on siinä, miten osallisuuden kulttuurissa tarinankerrontakin perustuu osallistumiseen. Traditionaalisen median tuotanto ajautuu kriisiin, kun käyttäjän ja tekijän, sekä ammattilaisen ja ama-

töörin suhteet muuttuvat. Mobiiliaikana toisen tekemiä tuotoksia muokataan omiin tarkoituksiin.

Uusi media on muuttanut myös luovien taiteiden aluetta: mobiilien myötä pelillisuus sekä lisätty todellisuus ovat muuttaneet tilan käyttöä. Todelliseen ympäristöön on lisätty keinotekoisia, tietokonegrafiikalla tuotettuja elementtejä, läpikatseltavien näyttöjen kautta. Uusi media mahdollistaa myös sellaisen visuaalisen kerronnan, jossa videokuvaa manipuloidaan värien ja äänten avulla.

Mobile Story Making -teoksen ytimessä on nykyajan visuaalinen, luova ja verkottunut tarinankerronta, jonka älypuhelimien välitön reagointi mahdollistaa. Kirjoittajat osoittavat, miten nämä kaksi tekijää, tarinankerronta ja luova mobiiliteknologian käyttö muodostavat symbioosin. Aihetta lähestytään monipuolisesti tarkastelemalla mobiiliviestintää aina rajoja rikkovasta yritysmarkkinoinnista luovaan älypuhelimien käyttöön ja valokuvaukseen; näitä alueita käsitellään eri näkökulmista ja kulttuurillisista konteksteista käsin.

Erityisesti osallisuuden kulttuuri nousee esille älypuhelimien ajan tarinankerrontaa muuttavana seikkana. Osallisuuden myötä luova työ, suunnittelu ja tuotanto tapahtuvat yhdessä sen joukon kanssa, jota aikaisemmin kutsuttiin ”yleisöksi”. Näin siis käyttäjien uskotaan aktivoituvan passiivisista seuraajasta toimijoiksi.

Mobile Story Making -artikkelikokoelmassa nousee esille myös näyttöpäätteiden ja älypuhelimien luovan käytön myötä tapahtuva inspiraation ja sosiaalisen luovuuden yhdistyminen. Teoksessa esitellään käytännön tapauksia eri kulttuureissa. Tarinankerronnan työpajat Australian aboriginaalien keskuudessa, ovat vahvistaneet kulttuuris-

ta identiteettiä (Edmonds, Chenhall, McGuire & Evans 2018, 28–40). Sosiaalisiin ja kulttuurisiin käytänteisiin Papua-Uusi-Guineassa on vaikuttanut myös nuorten kesken tapahtuva musiikin jakaminen mobiilien avulla (2018, Wilson 60–68).

Artikkelikokoelman kantavana ajatuksena onkin se, että median tuotanto ja kulutus ovat mahdollisesti muuttumassa yhdenvertaiseen ja demokraattiseen suuntaan.

Caroline Campbell (2018, 9–18) esittelee multimediavälitteistä kirjaa artikkelissa ”Multimodality and Storytelling”. Kyse on uudesta mobiiliin mahdollistamasta tarinan tuottamisesta, kun Campbell siirtyi koeluonteisesti printistä mobiilituotantoon. Hänen kokeilustaan syntyi *Josie and the Whales* -niminen multimediavälitteinen kirja, jonka tarkoituksena on lisätä tietoisuutta ympäristökysymyksistä 8–12-vuotiaiden lukijoiden keskuudessa. Campbell suunnitteli kirjan sellaiseksi, jossa teksti on korvattu kuvakerroksella sekä tallennetuilla ja avoimilla äänilähteillä luomaan sopivaa äänimaailmaa. Tabletin avulla lukijat voivat sormella pyyhkäisemällä liikkua tarinassa. Campbellin mukaan tällaisessa multimediallisessa tarinassa voidaan käyttää äänimaisemaa vaikka hahmon ihmisenkaltaistamiseen.

Campbellin artikkelin tärkein havainto on mielestäni se, että nykyajan tarinankertoajat voivat korvata perinteisiä malleja uusilla ja käyttää sellaisia semioottisia malleja ja mediaympäristöjä, jotka parhaiten sopivat tämän päivän tarpeisiin, kulttuurisiin käytäntöihin, käsityksiin ja vallitseviin arvoihin.

Entä mitä merkitsee se, että myös elokuvakäsikirjoituksia voidaan tehdä mobiileilla. Batty Craig ja Stacy Taylor (Craig&Taylor 2018, 19–27) esittävät artikkelissa ”Digi-

tal Development, Using the Smartphone to enhance Screenwriting practice”, että muutokseen sisältyy vaaroja. Vaikka teknologinen kehitys saattaa näennäisesti synnyttää uudenlaisia käsikirjoituskäytäntöjä, usein ne vastaavat melkein yksinomaan markkinoiden vaatimuksiin. Ne helpottavat jo olemassa olevia rutiineja uusien, inspiroivien käytäntöjen sijaan. Tekniikka voi määrittää tuotettavan medialajin tyyppin, tyylin ja muodon (esim. elokuvien tai web-sarjan valmistuksen älypuhelimien avulla). Batty Craig ja Stacy Taylor kysyvätkin, onko mahdollista vaikuttaa tapoihin, joilla nämä teokset tuotetaan, sen sijaan että toistetaan analogiselle kaudelle ominaisia elokuvan käsikirjoittamisen tapoja? Kuinka mobiilin median mahdollisuudet pystyvät parantamaan käsikirjoittajan tarinankerronnan tapoja?

Jess Kilby ja Marsha Berry pohtivat artikkelissa ”Wayfaring, Creating and Performing with Smartphones”, miten kamerapuhelimet ovat synnyttäneet uusia tapoja tehdä mobiilitaidetta. Vaeltaminen, läsnäolo ja liikkuvuus ovat käsitteitä, jotka hahmottavat alueet, missä taidetta voidaan luoda eri tavalla mobiilien avulla. Voimme dokumentoida helposti jokapäiväistä elämäämme, ja tämä on muuttanut myös sitä, miten ajattelemme elokuvaa ja valokuvausta. Mitä uusia luovan ilmaisun muotoja syntyy ja millä tavoin luovusprosessi tarttuu mobiileihin? (Kilby & Berry 2018, 48–61.)

Samoin Dean Keep painottaa mobilitalenteiden käyttöä artikkelissaan ”Smartphones and Evocative Documentary Practices”. Älypuhelin on myös kannettava tietokanta, johon voi tallentaa hetkiä ja joita voi hakea muistista. Näitä tallenteita voidaan sitten käyttää monenlaisten dokumenttielokuvien ja videoiden tuottamiseen.

Keepin mukaan älypuhelinta voidaan käyttää edistämään tarinoiden tekemistä niin, että henkilökohtaisen identiteetin, muistin ja paikan käsitteet laajenevat. Kameerallisten älypuhelinten lisääntyvä käyttö yksityisissä ja julkisissa tiloissa todistaa sen, että suhteemme elokuvaan ja valokuvaukseen ovat myös siirtymässä digitaalisen maailman parametreihin. (Keep 2018, 38–50).

Kaikkineen *Mobile Story Making* tarjoaa monipuolisen katsauksen älypuhelinten luovaan käyttöön.